3.12.2021

Puolustuspoliittinen osasto
Resurssipoliittinen osasto

O 41/2021 vp

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle
Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle

NORDEFCO-MINISTERIKOKOUS 9.-10.11.2021

Nordefcon toinen ministerikokous tänä vuonna järjestettiin Kirkkonummella 9.-10.11. puolustusministeri Antti Kaikkosen isännöimänä. Suomi toimii tänä vuonna Nordefcon puheenjohtajamaana. Kokouksen ohella ministerit kävivät tutustumassa Rannikkoprikaatiin toimintaan Upinniemessä. Kokoukseen osallistuivat Norjan, Ruotsin ja Tanskan puolustusministerit sekä Islannin ulkoministeriön osastopäällikkö.

Kokouksen ensimmäinen osuus aloitettiin kertomalla lokakuussa järjestetyn virkamiestason päätöksentekokeskustelun (*table-top-discussion*, TTD) johtopäätöksiä. TTD sijoittui niin sanotun harmaan vyöhykkeen hybridiskenaarioon, joka suunniteltiin yhdessä Helsingin hybridiosaamiskeskuksen kanssa. TTD oli onnistunut ja vastaavia tilaisuuksia tullaan suunnitelman mukaan järjestämään myös tulevina vuosina. Lisäksi ministereille esiteltiin muuta vuoden aikana tehtyä työtä kriisin ja konfliktin ajan yhteistoimintakyvyn kehittämiseksi. Suomen johdolla on selvitetty sotilaallisen liikkuvuuden edellytyksiä ilmatoimintaympäristössä sekä kehitetty Nordefcon kriisikonsultaatiomekanismia. Ministerit hyväksyivät Suomen johdolla laaditun kriisikonsultaatiomekanismin liitteen, jossa määritellään mekanismin käyttöön liittyviä prosesseja.

Kokouksen ensimmäisessä osuudessa käytiin myös keskustelu lähialueiden turvallisuustilanteesta. Ministerit pitivät Ukrainan sekä Puolan ja Valko-Venäjän rajan tilanteita huolestuttavina. Pohjoismaat seuraavat tilanteiden kehittymistä tiiviisti.

Toisessa osuudessa ministereille esiteltiin muita puheenjohtajuuskauden saavutuksia. Yhteistyötä kokonaisturvallisuuden saralla on pyritty kehittämään vahvistamalla dialogia Nordefcon ja Haga-yhteistyön välille. Haga on pohjoismainen yhteistyöjärjestely yhteiskuntaturvallisuuden, pelastustoimen ja varautumisen saralla. Suomi toimii tänä vuonna myös Haga-yhteistyön puheenjohtajana sisäministeriön johdolla. Haga-Nordefco-dialogi on vielä alkutekijöissään. Vuoden aikana on avattu formaattien välinen yhteydenpito ja aloitettu yhteisten intressien kartoitus. CBRNE-uhat (kemiallisten aineiden (C), biologisten taudinaiheuttajien (B), radioaktiivisten aineiden (R), ydinaseiden (N) ja räjähteiden (E) väärinkäyttö) sekä siviili-sotilaallinen harjoitustoiminta valikoituivat yhteistyöalueiksi, joiden osalta yhteistyömahdollisuuksien tarkastelu jatkuu.

Suomen puheenjohtajakaudella puolustusmateriaaliyhteistyön prioriteettina on ollut sotilaallinen huoltovarmuus. Kokouksessa Suomi informoi ministereitä, että aihetta on tarkasteltu erityisesti COVID-19 kriisin valossa: minkälaisia vaikutuksia kriisillä on ollut maiden sotilaalliseen huoltovarmuuteen, mitä sopeuttavia toimia on eri Pohjoismaissa tehty ja mitkä ovat mahdolliset pidemmän aikavälin vaikutukset. Työ käynnistyi keväällä järjestetyllä työpajalla, johon osallistui niin hallinnon kuin pohjoismaisen puolustusteollisuuden edustajia. Työpajan jälkeen työtä jatkettiin Nordefco-rakenteen puitteissa tiedon keräämisen ja analysoinnin merkeissä. Tavoitteena oli yhtäältä muodostaa kattava kokonaiskuva COVID-19 kriisin vaikutuksista ja toisaalta 'lessons learned' –ajattelun pohjalta tunnistaa uusia mahdollisuuksia sotilaallista huoltovarmuutta koskevaan yhteistyöhön. Työn tuloksena on kokouksessa ministereille luovutettu raportti. Ministerit kiittivät hyvästä raportista. Norja kertoi jatkavansa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

puheenjohtajakaudellaan huoltovarmuusteemasta Suomen kaudella tehdyn työn pohjalta.

Toisena puolustusmateriaaliyhteistyön prioriteettina on ollut eurooppalaisten instrumenttien, erityisesti Euroopan puolustusrahaston hyödyntäminen, pohjoismaisessa kontekstissa. Suomen puheenjohtajakaudella on selvitetty, kuinka parannetaan Euroopan puolustusrahastoon liittyvää tiedonkulkua ja koordinaatiota Pohjoismaiden välillä sekä työohjelmien valmisteluun että varsinaisiin projekteihin liittyen. Suomi informoi ministereitä saavutetusta edistyksestä, sillä pohjoismaat ovat käynnistäneet säännöllisen yhteydenpidon ja aktiivisen tietojen vaihdon. Lisäksi on jaettu kansallisten prosessien parhaita käytänteitä. Pohjoismainen puolustusteollisuus on kytketty mukaan, joten puolustusteollisuuden edustajat ovat osallistuneet Suomen puheenjohtajakauden työhön, ml. aiheesta järjestetty työpaja elokuussa. Työn tuloksena on ministereille kokouksessa luovutettu raportti. Ministerit kiittivät hyvästä raportista. Ministerit antoivat puolustusmateriaalijohtajille tehtäväksi tarkastella raportin esittämien jatkotoimien toimeenpanoa ja raportoida siitä ministereille.

Yhteistyötä on edistetty monin tavoin myös sotilastasolla. Nordefcon sotilaallinen koordinaatiokomitea (Military Coordination Committee, MCC) on tuottanut useita ministeriötason työtä tukevia raportteja kuluneen vuoden aikana, mm huoltovarmuudesta ja Euroopan puolustusrahastosta. MCC:ssa on myös edistetty puolustusvoimien Green Defence -työtä ja suorituskykyjen pitkän aikavälin kehittämistä.

Ministerikokouksen kolmannessa osuudessa käytiin keskustelu Afganistanista ja kuultiin Norjan ensi vuoden puheenjohtajuuskauden suunnitelmista. Ministerit pitivät Afganistanista kriisikonsultaation elokuussa ja keskustelua asiasta haluttiin jatkaa syksyllä. Monessa maassa kerätään lähitulevaisuudessa oppeja Afganistanin operaatiosta ja näiden analyysien jakamista Pohjoismaiden kesken pidettiin kannatettavana. Norjan vuoden 2022 Nordefco-puheenjohtajuus tuo jatkuvuutta Suomen johdolla tehdylle työlle. Ministerit ilmaisivat kokouksessa tyytyväisyytensä Suomen toiminnalle tänä vuonna.

Puolustusministeri Kaikkonen tapasi Nordefco-kokouksen yhteydessä kahdenkeskisesti myös Norjan uuden puolustusministerin Odd Roger Enoksenin.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden puolustusministerien kokous järjestetään tänä vuonna 17.12. etäyhteydellä, erillisenä Nordefco-kokouksesta. Kokouksen agendalla on muun muassa alueellinen turvallisuustilanne sekä sotilaallinen huoltovarmuus.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi